

Aan Provinciale Staten

DATUM	29-9-2020	REFERENTIE	A.F. van Nass
ONS NUMMER	8216B8A2	DOORKIESNUMMER	+31636449336
NUMMER PS	Nummer PS	E-MAILADRES	annelot.van.nass@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	1	PORTEFEUILLEHOUDER	Schaddelee

Onderwerp Statenbrief:

Bevindingen evaluatie OV-concessies

Voorgestelde behandeling:

Ter kennisname

Geachte dames en heren,

Inleiding

De concessies voor het openbaar vervoer (OV) in provincie Utrecht lopen volgens de huidige planning in december 2023 af en de eerste voorbereidingen voor de aanbesteding van de nieuwe concessie(s) zijn begin 2020 in gang gezet. Een belangrijke eerste stap naar de nieuwe concessie(s) is het evalueren van de huidige concessies, om te leren van successen en fouten uit het verleden zodat dit meegenomen kan worden in het opstellen van de Nota van Uitgangspunten.

Daarom is in januari 2020 een onafhankelijk onderzoek gestart waarin de prestaties van onze huidige OV-concessies zijn geëvalueerd om te zien of de gestelde doelstellingen voor het OV behaald zijn en om leerervaringen op te halen bij verschillende betrokken partijen (provincie, gemeenten, Regionaal Overleg Consumentenorganisaties Openbaar Vervoer (ROCOV), vervoerders). Vanwege de verschillende belangen van deze partijen is er een externe onafhankelijke partij, in dit geval adviesbureau Royal Haskoning DHV, gevraagd om dit onderzoek uit te voeren. Hierbij is gekeken naar wat de effecten zijn geweest van ons gevoerde beleid en welke dingen goed en minder goed zijn gegaan. Ook zijn hier aanbevelingen uit voortgekomen over hoe zaken in de volgende concessie(s) (anders) georganiseerd zouden kunnen worden.

Deze evaluatie is half september afgerond en met deze statenbrief wordt toegelicht welke conclusies en bijbehorende leerervaringen naar voren zijn gekomen uit deze evaluatie en welke richting dit geeft aan de voorbereiding van de nieuwe concessies.

Voorgeschiedenis

In het Uitvoeringsprogramma openbaar vervoer 2019-2023, zoals vastgesteld op 17 december 2019, is het proces voor de nieuwe OV-concessie(s) op hoofdlijnen beschreven en uiteengezet in de tijd. Dit proces is verder beschreven in het stuk "Voorbereiding nieuwe concessie(s) 2023", vastgesteld op 11 februari 2020, waarin de vijf stappen, waaruit deze aanloop bestaat, worden beschreven. U bent hierover geïnformeerd via de statenbrief "Voorbereiding nieuwe concessie(s) 2023" op 3 maart 2020. De eerste stap in de aanloop naar de nieuwe concessie(s) is het uitvoeren van een onafhankelijke evaluatie van de huidige OV-concessies.

Essentie / samenvatting:

In de bijlage vindt u de bevindingen van Royal Haskoning DHV van zijn evaluatie van de twee OV-concessies van Provincie Utrecht. In deze evaluatie is gekeken naar twee zaken, de geleverde prestaties van de

vervoersbedrijven, maar ook naar de ervaringen met de samenwerking tussen de belangrijkste betrokken partijen (vervoerders, Provincie Utrecht, gemeenten en het ROCOV).

Door zowel de provincie als door de vervoerders is er tussen 2015-2019 (de onderzochte jaren) sterk geïnvesteerd in het OV. Uit de cijfers blijkt dat de vervoervraag en het vervoeraanbod beiden zijn toegenomen, waarbij de vraag nog sterker is toegenomen dan het aanbod (bezettingsgraad in de vervoertuigen is toegenomen). Daarnaast is het aantal inwoners dat ontsloten wordt door het OV (het aantal inwoners dat woont binnen loopafstand van een OV-halte) licht toegenomen. Tezamen duidt dit op een verhoogde efficiëntie van ons vervoerssysteem. Daarnaast is ook de klanttevredenheid, zoals landelijk gemeten in de Klantenbarometer, gestegen en scoort deze ruim voldoende en hoger dan de gestelde norm. Dit betekent dat de twee doelstellingen voor het OV, een efficiënter ingericht OV-systeem en hogere reizigerstevredenheid, ruim behaald zijn.

Het gevoerde beleid voor de ontwikkeling van het OV-netwerk, waarbij veel is ingezet op de ontwikkeling van ons HOV-netwerk (Hoogwaardig Openbaar Vervoer, snelle busverbindingen met minder haltes en hogere frequenties) heeft het gewenste effect gehad en geeft aanleiding tot het doorzetten van dit beleid en dus tot het verder uitbreiden van het HOV-netwerk. Ook omdat de ontsluitingsgraad van ons OV hoog is. Tegelijk geldt dat er in de volgende concessie(s), net als nu, ook ruimte nodig blijft voor passend maatwerk om kwetsbare groepen en reizigers uit dunbevolkte gebieden zoveel mogelijk van kwalitatief goed OV-aanbod te kunnen voorzien. Dit is de meer sociale kant van ons OV waarmee vervoersarmoede wordt tegen gegaan.

Wat betreft de samenwerking tussen provincie, vervoerders, gemeenten en het ROCOV zijn de ervaringen over het algemeen positief. Het participatietraject, waarin gemeenten, het ROCOV en reizigers geconsulteerd worden voor het opstellen van OV-plannen wordt gewaardeerd. Voor het participatietraject van de voorbereiding en het beheer van de nieuwe concessie(s) wordt daarom zorgvuldig een uitgebreid participatieplan uitgewerkt om blijvend aan de verwachtingen te voldoen. Verder is de samenwerking tussen beide vervoerders onderling ook goed verlopen in onze sterk verweven concessiegebieden. Ook blijkt uit ervaring dat het hebben van meerdere vervoerders leidt tot meer innovatie binnen de concessies. Dit laat zien dat het hebben van meerdere concessies niet afdoet aan de kwaliteit van het geboden OV en zelfs wenselijk kan zijn.

De effecten van COVID-19 zijn niet meegenomen in dit onderzoek. Hierin is gekeken naar de situatie vóór de crisis: de onderzochte jaren waren 2015-2019. Toch blijkt ook uit de voorafgaande jaren dat flexibiliteit niet alleen nu maar altijd nodig is binnen de Utrechtse concessies die opereren in een dynamische omgeving. Dit dient ingebouwd te worden in een toekomstige concessieaanbesteding om ervoor te zorgen dat het OV-systeem blijft functioneren onder verschillende en soms moeilijke omstandigheden. Deze conclusie wordt versterkt door de gevolgen van de Coronacrisis die momenteel zichtbaar zijn bij de vervoersbedrijven.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Deze onafhankelijke evaluatie laat zien dat het gevoerde beleid geleid heeft tot het ruim behalen van de gestelde doelstellingen voor openbaar vervoer in het Mobiliteitsprogramma 2019 – 2023: het verhogen van de kostenefficiëntie en meer tevreden reizigers.

Financiële consequenties

n.v.t.

Vervolprocedure / voortgang

De voorbereiding van de nieuwe concessie(s) is een meerjarig traject waarvan de evaluatie van de huidige concessies een eerste stap is. Het resultaat van de evaluatie geeft een eerste richting aan de Nota van Uitgangspunten waarmee u als Staten verderop in het proces de hoofdlijnen van de nieuwe OV-concessie(s) bepaalt. Volgens de huidige planning zal er in het voorjaar 2021 een concept Nota van Uitgangspunten op tafel liggen. Dit is onder voorbehoud van wijzigingen in de planning door de effecten van COVID-19.

Op 7 oktober 2020 zullen we in een digitale informatiesessie een nadere toelichting geven op de bevindingen van de evaluatie van de OV-concessies.

Concreet voorliggende vraag aan statencommissie / Provinciale Staten

Kennis nemen van de statenbrief "Bevindingen evaluatie OV-concessies" en de bijlage "Rapportage bevindingen OV-concessies".

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,

De secretaris,